

ČESKÁ REPUBLIKA

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže Joštova 8, Brno	
Došlo: 19 -02- 1999	
Číslo: 78 31/99	Vyřizuje:
Přílohy: 2 kópie	

BALIK - 010971
01/09/20

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Miloslava Šolína v právní věci žalobce Jihočeský chovatel, a. s., Dobrovodská 53, 370 06 České Budějovice, zastoupeného advokátem JUDr. Josefem Prúchou, Třebízského 1, 370 06 České Budějovice, proti žalovanému Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Joštova 8, 601 56 Brno, o žalobě proti rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ze dne 24. 3. 1995 čj. R 12/94,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou domáhá zrušení rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ze dne 24. 3. 1995, čj. R 12/94, jímž bylo změněno rozhodnutí bývalého Ministerstva pro hospodářskou soutěž ze dne 29. 7. 1994, čj. 12/94-240-MP tak, že Jihočeský chovatel, a. s., se sídlem v Českých Budějovicích, zneužil svoje dominantní postavení na relevantním trhu v prodeji a skladování inseminačních dávek skotu a provádění inseminačních úkonů vůči účastníkovi trhu Jiřímu Přesličkovi tím, že v období ledna a února 1994 podmiňoval uzavření smlouvy na uskladnění inseminačních dávek určených pro ZD Novosedly uzavřením smlouvy na počítačové zpracování dat pro ústřední evidenci za úplaty, tedy vázal souhlas s uzavřením jedné smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana s ní uzavře i jinou smlouvu, čímž porušil ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen „zákon“). Zneužívání dominantního postavení na trhu bylo zakázáno a za porušení ustanovení § 9 odst. 3 zákona byla žalobci v souladu s § 14 odst. 4 zákona uložena pokuta ve výši 100 000 Kč.

Žalobce především uvedl, že tvrzení a vývody, které z hlediska žalovaného definují žalobcovu postavení na relevantním trhu, postrádají nejenom

z hlediska správního řízení, jeho průkaznosti, určitosti a přezkoumatelnosti, ale i z hlediska vlastního kartelového zákona vzhledem ke specifické obchodní činnosti žalobce jakoukoliv objektivitu a právní opodstatněnost a jejich konstrukce má pouze účelový charakter. V tomto směru žalobce odkázal i na napadené rozhodnutí, z něhož je zřejmé, že organizacemi oprávněnými k činnosti podle zákona ČNR č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat je na území České republiky cca 240 osob, organizacemi pověřenými pak cca dalších 480 subjektů. Z 24 oprávněných osob pak mimo žalobce na území jihočeského regionu vykonávají obdobnou, resp. shodnou činnost minimálně tři další oprávněné osoby. V samotném správním řízení pak podle žalobce nebylo ničím prokázáno, že žalobce má dominantní postavení ve smyslu § 9 odst. 2 zákona.

V další části žaloby se žalobce zabývá tím, co žalovaný považuje za zneužití dominantního postavení. Namítá, že v rozsuzovaném případě totiž obě dvě plnění (smlouva o skladování inseminačních dávek a smlouva o zabezpečení centrální evidence) spolu věcně souvisí, neboť bez uzavření smlouvy o skladování inseminačních dávek by smlouva o jejich centrální evidenci postrádala jakýkoliv právní význam. Žalobce zdůraznil, že jedním z cílů tohoto smluvního systému je ochrana spotřebitele, kterým je v tomto případě vlastní chovatel. Vůči tomuto chovateli nese žalobce odpovědnost za kvalitu jím vybraného spermatu, za aplikaci dávek v potřebném množství a kvalitě, a tedy za výslednou úspěšnost celého šlechtického a chovatelského procesu. Pro dokreslení žalobce uvedl, že v době, kdy žalobce upustil od předávání údajů pro centrální evidenci, existují průkazné doklady o zkreslování údajů v počtu aplikovaných inseminačních dávek.

I pro případ, že by žalovaný byl oprávněn uložit pokutu, napadené rozhodnutí postrádá jakékoliv zdůvodnění její výše vzhledem k míře odpovědnosti žalobce, takže i z tohoto pohledu jde o rozhodnutí nezákonné, protože nepřezkoumatelné.

Konečně namítl, že vzhledem ke specifickému charakteru činnosti (která je řízena i z hlediska postavení jednotlivých subjektů v šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat Ministerstvem zemědělství a podléhá režimu zákona ČNR č. 240/1991 Sb.) má pochybnosti o tom, zda na uvedený případ s odkazem na ustanovení § 1 zákona lze vůbec zákon č. 63/1991 Sb. použít.

Proti tomu žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že při zjišťování postavení soutěžitele na relevantním trhu v rámci správního řízení musí správní orgán zjišťovat též podíl ostatních soutěžitelů při respektování § 16 zákona, který mu ukládá povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících výrobní a obchodní tajemství soutěžitelů. Relevantní trh je nutno vymezit ze tří hledisek: Z hlediska geografického, věcného a časového a to ve vzájemné souvislosti. Podle přesvědčení žalovaného se s otázkou vymezení relevantního trhu v dostatečné míře vyrovnaly správní orgány obou stupňů v odůvodnění svých rozhodnutí. Žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že je irelevantní, kolik soutěžitelů je v rámci České republiky oprávněno skladovat a prodávat inseminační dávky zemědělským závodům a provádět pro ně inseminační

úkony. Rozhodující je, jak velké je území, na kterém se účastník řízení v průběhu kalendářního roku podílí dodávkami konkrétního zboží (inseminační dávky skotu a jejich aplikace) a jeho podíl na tomto trhu. Poukázal přitom na to, že v provedeném správním řízení bylo zjištěno, že žalobce se v roce 1993 podílel více jak 30% na zásobování trhu tohoto zboží v oblasti jižních Čech, konkrétně okresů České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice a Strakonice, měl tedy na tomto trhu dominantní postavení.

V další části svého vyjádření žalovaný uvedl, že soukromé podnikání v oblasti skladování inseminačních dávek existuje krátkou dobu. Pojem „obchodní zvyklosti“ však předpokládá, že nějaká činnost v obchodním styku je zvykem, tedy že se koná dlouhou dobu, a že se tak děje pravidelně. V daném případě se tedy podle žalovaného nelze obchodních zvyklostí dovolávat.

Žalovaný dále připomenul, že v rozhodnutí o rozkladu došlo ke změně výroku. V rozhodnutí vydaném v I. stupni bylo jednání žalobce označeno nesprávně jako jednání ve smyslu § 9 odst. 3, písm. b) zákona, tj. vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, tedy o diskriminaci odběratele. Ve skutečnosti však šlo o diskriminaci dodavatele, jelikož ve smlouvě o uskladnění byl inseminátor Přeslička v roli skladovatele (a tedy dodavatele služby). Proto ve výroku rozhodnutí o rozkladu je uvedeno, že k porušení zákona došlo tím, že žalobce vázal uzavření jedné smlouvy uzavřením druhé smlouvy. V ustanovení § 9 odst. 3 zákona jsou pod písmeny a) - d) uvedeny příklady forem zneužití postavení na trhu, takže v napadeném rozhodnutí bylo možno za toto zneužití označit i výše uvedené jednání. U této další formy zneužití dominantního postavení není nutné (ani logicky možné), aby bylo totožné se zněním § 9 odst. 3, písm. b) zákona. Věcnou souvislost pak podle názoru žalovaného nutno chápat tak, že je dána objektivně, tj. že odběr dalšího plnění není vynucený. O tom, že vazba uzavření smlouvy o počítačovém zpracování dat není nutná, svědčí podle žalovaného stanovisko Státního plemenářského podniku.

K argumentaci žalobce odpovědností za výsledek šlechtitelského a chovatelského procesu a ochranou spotřebitele, uvedl žalovaný, že tuto odpovědnost nesou oba, jak žalobce, tak inseminátor. Další otázka (odpovědnosti za eventuální škodu) však nebyla a ani nemůže být předmětem správního řízení.

K námitce žalobce, že odkaz na porušení § 9 odst. 3, písm. b) zákona nemá právní opodstatnění, žalovaný uvedl, že rozhodnutí o rozkladu odkazuje jen na § 9 odst. 3 zákona. Vzhledem k tomu, že tu je pouze příkladný výčet forem zneužití postavení soutěžitele na trhu („zneužitím je zejména...“), zákon podle žalovaného připouští i další formy zneužití. Interpretace § 9 odst. 3 zákona v rámci správního řízení spadá do působnosti žalovaného.

Žalovaný pak uzavřel úvahou o výši pokuty s tím, že byla uložena v souladu s ustanovením § 14 odst. 4 zákona v rámci uvedené sazby.

V replice k tomu žalobce rozvedl svoji námitku, že vztahy, které byly předmětem tohoto správního řízení, s odkazem na porušení zákona č. 63/1991

Sb., nejsou tomuto zákonu podřízeny a nemohou být podle tohoto zákona posuzovány. Poukázal na to, že v uvedeném případě nejde o běžné podnikatelské vztahy tak, jak jsou definovány v § 2 obchodního zákoníku, ale o vztahy speciální, které jsou zásadně podřízeny úkonům ve šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat. Postavení žalobce v uvedeném případě je postavení oprávněné organizace ve smyslu § 2 zákona ČNR č. 240/1991 Sb., na rozdíl od žalobce, který v systému tohoto zákona má postavení organizace pověřené. Pro případ, že by soud dospěl k závěru, že vztahy mezi žalobcem a stěžovatelem je možno z hlediska hmotněprávního posuzovat ve smyslu zákona č. 63/1991 Sb. uvedl mj., že zajisté existuje řada způsobů a forem, jak sledovat a kontrolovat řádnou aplikaci inseminačních dávek, ale okolnost, že žalobce zvolil formu uzavření smlouvy s pověřenou organizací na počítačové zpracování dat pro ústřední evidenci za úplatu, nelze považovat za porušení zásad hospodářské soutěže a tím méně za zneužití dominantního postavení na újmu jiných podnikatelů nebo spotřebitelů (ani jedno ani druhé stěžovatel v systému šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat ve vztahu k žalobci není).

Z předložených správních spisů vplynulo:

V podání bez data Jiří Přeslička uvedl, že v Zemědělském družstvu Novosedly má uzavřenou pro rok 1994 smlouvu na provádění inseminačních úkonů; Jihočeský chovatel, a. s. (žalobce) má uzavřenou smlouvu na dodávku spermatu býků z Centrální banky spermatu Hradištko pod Medníkem; stěžovateli samotnému není umožněno sperma nakupovat. Z toho je zřejmé, že aby mohl provádět inseminační úkony, na které má se zemědělským podnikem uzavřenou smlouvu, je nutné uzavřít s žalobcem jako výhradním dodavatelem spermatu do ZD Novosedly, smlouvu o skladování a odbyt tohoto spermatu. Této skutečnosti využil žalobce k tomu, aby na smlouvu o odběru spermatu vázal další, pro něj výhodné, ale pro stěžovatele nevýhodné podmínky. Jednou z těchto podmínek je, že žalobce trval na smlouvě za předpokladu, že pořizování dat do centrální evidence a jejich zpracování bude provádět žalobce za úplatu, přesto, že si tuto činnost stěžovatel provádí v souladu s platnými předpisy sám na vlastním počítači. To stěžovatel „rozporoval“ písemnou formou, nedostal však odpověď. Při osobní návštěvě mu bylo vedoucím střediska žalobce ve Strakonících sděleno, že odpověď nedostane a když nepřijal jejich podmínky k uzavření vzájemné smlouvy, nebude se s ním dále bavit. Postup žalobce je podle stěžovatele v rozporu se zákonem o ochraně hospodářské soutěže, zejména pak s § 9 odst. 3 zákona.

Dne 19. 4. 1994 se u správního orgánu I. stupně uskutečnilo jednání za přítomnosti stěžovatele a žalobce, při němž stěžovatel uvedl, že je pověřenou organizací ve smyslu zákona ČNR č. 240/1991 Sb. a provádí úkony inseminace, mj. také v ZD Novosedly. Aby tyto úkony mohl provádět, musí mít k dispozici inseminační dávky, na jejichž dodávku má družstvo uzavřenou smlouvu s žalobcem. V případě provádění inseminace pro ZD Novosedly obdržel stěžovatel návrh od žalobce na uzavření smlouvy o skladování inseminačních dávek (o přímý prodej těchto inseminačních dávek nepožádal).

a současně mu byly předloženy i další návrhy, jejichž předmětem bylo uspořádání vzájemných finančních vztahů za skladování inseminačních dávek a dále podmínka, že žalobce bude pro stěžovatele zpracovávat údaje o inseminaci na počítači. Zneužití dominantního postavení žalobce shledal stěžovatel ve vázání smlouvy na skladování inseminačních dávek na smlouvu o provedení počítačového zpracování dat. Žalobce k věci uvedl, že je zcela evidentní, že pokud fakturuje odběrateli dodané sperma, musí mít potřebná věrohodná data na počítači, ze kterého vystavuje fakturu a dodací list. Tato věrohodná data je schopen zabezpečit pouze v případě, že ta samá data jdou do centrální evidence přímo z jeho počítače.

Správní orgán prvního stupně zjišťoval u všech 24 oprávněných organizací působících v České republice, jaký počet inseminačních dávek v roce 1993 distribuovaly do okresů České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice, Strakonice, a to jak přímo chovatelům, tak pověřeným organizacím, s kolika pověřenými organizacemi měly v roce 1993 uzavřenou kupní smlouvu na prodej inseminačních dávek a s kolika pověřenými organizacemi měly uzavřeny smlouvy o skladování spermatu a zda s těmito organizacemi měly uzavřeny i smlouvy na provedení počítačového zpracování dat do centrální evidence. Vyžadované zprávy jsou založeny ve správním spisu a jsou předmětem obchodního tajemství.

Podle výpisu z obchodního rejstříku, vedeného Okresním soudem v Českých Budějovicích, oddíl B, číslo vložky 523 je u žalobce, který je akciovou společností, jako předmět podnikání pod bodem 1. uvedeno „Zajištění šlechtění a plemenitby skotu, koní, prasat, ovcí a koz podle zákona ČNR č. 240/1991 Sb.“, pod bodem 2. pak „Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej“ (dále pak je mj. uvedena silniční motorová doprava, pronájem nemovitostí, pedagogická činnost atd.).

Státní plemenářský podnik Praha k dotazu správního orgánu I. stupně ve zprávě z 15. 3. 1994 vysvětlil, jak probíhá zajišťování dat pro potřeby centrální evidence a dále uvedl, že pověřená organizace nemusí předávat údaje o inseminaci oprávněné organizaci, a může je předávat přímo Agrodu Benešov, přičemž pověřená organizace může zpracovávat data o inseminaci na vlastním počítači.

Dne 29. 7. 1994 vydalo Ministerstvo pro hospodářskou soutěž pod čj. S 12/94-240-MP rozhodnutí, podle kterého žalobce zneužil svoje dominantní postavení na relevantním trhu v prodeji a skladování inseminačních dávek skotu a provádění inseminačních úkonů skotu vůči účastníkovi na trhu GENOTRANSFER, Jiří Přeslička, Strakonice tím, že v období 01/94 až 02/94 podmiňoval uzavření smlouvy na uskladnění inseminačních dávek skotu uzavřením smlouvy na počítačové zpracování dat pro ústřední evidenci za úplaty, tedy vázal souhlas s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí, čímž porušil ustanovení § 9 odst. 3, písm. b) zákona. Zneužívání dominantního postavení na trhu bylo dle

ustanovení § 11 odst. 1, písm. d) zakázáno a za porušení ustanovení § 9 odst. 3, písm. b) zákona byla žalobci uložena pokuta ve výši 100 000 Kč.

V odůvodnění svého rozhodnutí správní orgán I. stupně uvedl, že žalobce je jednou z organizací se statutem „oprávněné organizace“ na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství podle zákona ČNR č. 240/1991 Sb. Pouze oprávněné organizace, zapsané v seznamu Ministerstva zemědělství, mohou provádět jak šlechtění, tak plemenitbu skotu a mají přístup k inseminačním dárkám (dále též „ID“) v majetku státu, uloženým v Centrální bance spermatu v Hradištku pod Medníkem, která je součástí Státního plemenářského podniku, st. p., Praha. Tyto ID žalobce jednak prodává dalším chovatelům, dalším oprávněným nebo pověřeným organizacím, a jednak provádí i sám inseminační úkony. Výrobově (věcně) byl proto relevantní trh žalobce vymezen jednak oblastí prodeje ID, jednak oblastí poskytování služby spočívající v inseminaci skotu (inseminačních úkonech), a to v časovém období kalendářního roku 1993. Správní orgán relevantní trh žalobce v roce 1993 v uvedených věcných oblastech geograficky vymezil okresy České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice a Strakonice. Při zkoumání postavení žalobce na uvedeném relevantním trhu vycházel správní orgán jednak z podkladů vyžádaných od žalobce, jednak z podkladů všech oprávněných organizací v České republice a podkladů Státního plemenářského podniku. Ze získaných materiálů bylo zjištěno, že na vymezený relevantní trh byly dodávky ID ostatními oprávněnými organizacemi uskutečňovány pouze v malém množství a že procentuální podíl žalobce na vymezeném relevantním trhu v prodeji ID činil více jak 30%, přičemž žalobce nebyl v této oblasti prodeje vystaven podstatné soutěži od ostatních oprávněných organizací a dalších jiných soutěžitelů. Proto správní orgán konstatoval, že žalobce zaujímal v průběhu roku 1993 na vymezeném relevantním trhu v oblasti prodeje ID a souvisejících služeb spočívajících v uzavírání smluv o skladování ID dominantní postavení. Toto dominantní postavení žalobce měl i v oblasti poskytování služeb - inseminačních úkonů.

Správní orgán pak poukázal na to, že Jiří Přeslička uzavřel se ZD Novosedly smlouvu o dílo, v níž se jako zhotovitel zavázal k provádění inseminačních úkonů. Vzhledem k tomu, že mezi žalobcem a ZD Novosedly byla uzavřena smlouva o dodávce spermatu býků pro inseminaci, bylo k plnění smlouvy mezi Jiřím Přesličkou a ZD Novosedly nezbytné, aby Jiří Přeslička uzavřel s žalobcem smlouvu o skladování těchto ID, které si ZD Novosedly od žalobce koupilo. Žalobce však vázal uzavření smlouvy o skladování ID uzavřením další smlouvy, jejímž předmětem byl závazek žalobce zpracovávat pro Jiřího Přesličku za úplatu na svém počítači údaje o jím provedených inseminačních úkonech a předávat tyto údaje ústřední evidenci. Po provedeném šetření a vyhodnocení všech důkazních materiálů dospěl správní orgán I. stupně k závěru, že vazba smlouvy o skladování ID na uzavření smlouvy o počítačové zpracování dat za úplatu je vzhledem k postavení žalobce na vymezeném relevantním trhu v oblasti prodeje ID a související služby uzavírání smluv o skladování ID s inseminačními techniky naplněním skutkové

podstaty § 9 odst. 3 písm. b) zákona, a proto rozhodl tak, jak je ve výroku uvedeno.

V rozkladu proti tomuto rozhodnutí žalobce především zpochybnil závěr správního orgánu o svém dominantním postavení na trhu, pokud jde o prodej inseminačních dávek (namítl, že inseminační dávky prodává nejen do uváděných čtyř okresů, ale do celé České republiky, a jeho podíl činí cca 20%) a dále vyšel z toho, že nepodmiňoval uzavření smlouvy o skladování ID uzavřením smlouvy o počítačovém zpracování dat a nemohlo tedy dojít k porušení § 9 odst. 3, písm. b) zákona. Tyto svoje námitky zdůvodnil v podstatě shodným způsobem jako v žalobě.

O rozkladu rozhodl ministr pro hospodářskou soutěž naříkaným rozhodnutím tak, jak je vpředu uvedeno.

Žalovaný především vyšel z vyjádření žalobce o tom, že pravidelný prodej ID skotu v roce 1993 žalobce realizoval pouze do okresů České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice a Strakonice, tedy v jihočeském regionu. V roce 1993 a začátkem roku 1994 měly možnost nákupu ID skotu z Centrální banky semen v Hradištku pouze oprávněné organizace, mj. i žalobce. Pro geografické vymezení relevantního trhu bylo významné to, že chovatel má sice možnost obrátit se i na vzdálenější dodavatele ID, ale při konečném rozhodování hraje podstatnou roli otázka možnosti poskytnutí souvisejících služeb. V oblasti inseminace je chovatel odkázán na nepřiliš vzdálené organizace, pověřené prováděním inseminace, a to zejména z důvodů ekonomických (náklady na dopravu). Odvolací orgán uzavřel, že bylo prokázáno, že žalobce má v dodávkách ID skotu v oblasti jižních Čech dominantní postavení ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 zákona.

Odvolací orgán vyšel z toho, že je nepochybné, že existuje trh inseminačních služeb, na kterém mezi sebou soutěží mj. žalobce s Jiřím Přesličkou. To, že Přeslička není vlastníkem ID, které při inseminaci používá, nemá na posouzení věci žádný vliv. K námitce žalobce, že si sám může zvolit systém kontroly v oblasti inseminace, odvolací orgán uvedl, že nic nešvědčí o tom, že by Přeslička svoji práci vykonával špatně, ani nebylo prokázáno, že jiný způsob zajištění počítačového zpracování dat pro ústřední evidenci by měl vliv na výsledky inseminací. Zneužitím dominantního postavení žalobce bylo v daném případě vázání souhlasu s uzavřením jedné smlouvy (smlouvy o skladování ID dle § 527 a násl. obchodního zákoníku mezi Přesličkou, jako skladovatelem, a žalobcem, jako ukladatelem) uzavřením druhé smlouvy (smlouvy na počítačovém zpracování dat o inseminaci pro ústřední evidenci, jak je stanoveno v příloze vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 326/1992 Sb.). Toto jednání podle názoru odvolacího orgánu nelze subsumovat pod ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) zákona, jelikož se nejednalo o podmiňování odběru zboží odebráním dalšího plnění. V návrhu skladovací smlouvy byl totiž žalobce v postavení odběratele, v návrhu smlouvy o počítačovém zpracování dat pak v postavení dodavatele. V ustanovení § 9 odst. 3 zákona je však vysloven obecný zákaz zneužívání dominantního postavení a pod písmeny a) až d) je pouze exemplární výčet forem tohoto jednání. V daném případě je

rozhodující to, že žalobce nechtěl s Přesličkou uzavřít (a také neuzavřel) smlouvu o skladování, jelikož Přeslička chtěl patřičné údaje o inseminaci, kterou prováděl, pro ústřední evidenci zajišťovat sám.

K námitce žalobce, že Přeslička by získal oproti ostatním soutěžitelům značné finanční zvýhodnění, pokud by nemusel za počítačové zpracování dat o inseminaci platit, odvolací orgán uvedl, že smyslem zákona o ochraně hospodářské soutěže není ochrana jednotlivých soutěžících, nýbrž ochrana hospodářské soutěže. Pokud budou mít i jiné pověřené organizace ve smyslu § 2 písm. d) zákona č. 240/1991 Sb. zájem a podmínky pro vlastní počítačové zpracování dat, nebude Přeslička vůči nim zvýhodněn. Pro žalobce mohl pro kontrolu a fakturaci posloužit inseminační výkaz podepsaný chovatelem, což v podstatě potvrzuje i žalobce tím, že v návrhu smlouvy o skladování předložené Přesličkovi uvádí pod bodem 4, že „Dokladem o vydání skladovaného spermatu býků je Inseminační výkaz“. Mimo to Přeslička několikrát uvedl, že byl ochoten předávat disketu se zpracovanými údaji o inseminaci v ZD Novosedly i žalobci, čímž by byla zajištěna kontrola nad použitými ID i touto formou.

Žaloba není důvodná.

Je třeba předeslat, že s účinností od 1. 11. 1996 byl zřízen jako ústřední orgán státní správy Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v čele s předsedou, na nějž podle § 1 odst. 5, písm. e) zákona č. 272/1996 Sb. přešla dosavadní působnost, vyplývající ze zákona a dalších předpisů z Ministerstva pro hospodářskou soutěž. Od účinnosti tohoto zákona má tedy postavení žalovaného Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

V rozsuzované věci jde především o posouzení, zda se na činnost žalobce, který je oprávněnou organizací podle § 2 písm. c) zákona ČNR č. 240/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vztahuje zákon o ochraně hospodářské soutěže, zda na relevantním trhu s inseminačními dávkami skotu má žalobce dominantní postavení a zda tohoto svého dominantního postavení zneužil.

Soud se především zabýval námitkou žalobce, který vzhledem k tomu, že jeho činnost podléhá režimu zákona ČNR č. 240/1991 Sb., má pochybnost o tom, zda na uvedený případ s odkazem na ustanovení § 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže lze tento zákon aplikovat.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 posléze uvedeného zákona je jeho účelem ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen „zboží“) proti jejímu omezování, zkreslování nebo vylučování („narušování“). Podle ustanovení § 2 odst. 1, písm. a) zákona se tento zákon vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé („soutěžitelé“).

Podle výpisu z obchodního rejstříku je žalobce akciovou společností a jako předmět činnosti má mj. uvedeno „zajištění šlechtění a plemenitby skotu podle zákona ČNR č. 240/1991 Sb.“ a „koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej“. V průběhu správního řízení žalobce uvedl, že v souvislosti

s distribucí ID a jejich aplikací zabezpečuje tyto služby prováděním inseminačního úkonu včetně dodávky spermatu, prodejem spermatu pověřeným organizacím nebo chovateli a s tím související smlouvou o skladování a o pořizování dat s pověřenou organizací, a přímým prodejem spermatu chovateli.

Ve věci posuzované správním orgánem se jednalo o případ prodeje spermatu chovateli (zemědělskému družstvu) a s tím související smlouvou o skladování a pořizování dat s pověřenou organizací (inseminačním technikem Přesličkou).

Žalobce vystupoval jako soutěžitel na trhu s inseminačními dávkami a není zákonného důvodu, aby se na tuto jeho činnost, byť je regulována také speciálním zákonodárstvím (zákonem ČNR č. 240/1991 Sb.), neměl vztahovat zákon o ochraně hospodářské soutěže. Nutno přitom zdůraznit, že jak žalobce, tak inseminátoři (pověřené organizace), provádějí inseminační úkony; jsou proto soutěžiteli. Získá-li podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona soutěžitel sám nebo v dohodě s jinými soutěžiteli takové postavení na relevantním trhu, že není vystaven soutěži vůbec (monopolní postavení), popřípadě není vystaven soutěži podstatné (dominantní postavení), je povinen tuto skutečnost neprodleně ohlásit ministerstvu. Podle § 9 odst. 2 zákona dominantní postavení na trhu má soutěžitel, který dodávkami na relevantním trhu zajišťuje v období kalendářního roku nejméně 30% dodávek shodného, porovnatelného, nebo vzájemně zastupitelného zboží.

Žalobce namítá, že ve správním řízení nebylo ničím prokázáno, že žalobce má dominantní postavení ve smyslu § 9 odst. 2 zákona. Z obsahu správního spisu ale plyne, že žalovaný prováděl dostatečně podrobné dokazování k tomu, jaký je podíl žalobce v prodeji inseminačních dávek na vymezeném relevantním trhu a jaký je jeho podíl na provedených inseminacích na vymezeném relevantním trhu. Přitom vycházel z podkladů vyžádaných přímo od žalobce, ale také z materiálů zaslaných všemi 24 oprávněnými organizacemi, těmi subjekty, které mohou provádět v České republice šlechtění skotu; měl k dispozici také sestavu o provedených inseminacích skotu v roce 1993 od Státního plemenářského podniku Praha. V důsledku toho, že tyto údaje tvoří obchodní tajemství, nejsou v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů rozváděny.

Již správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí na základě provedeného dokazování dospěl ke správnému závěru, že relevantní trh žalobce - pokud jde o prodej ID a související služby - lze geograficky vymezit okresy České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice a Strakonice. Ze zjištěných podkladů pak vyplývá, že podíl žalobce z celkové prodeje ID na vymezeném relevantním trhu výrazně přesahuje 30%, také z celkového množství provedených inseminací na vymezeném relevantním trhu již žalobce realizoval více jak 30%. Zjištěnému skutečnému stavu věci proto odpovídá závěr správních orgánů obou stupňů, že žalobce zaujímal v průběhu roku 1993 na vymezeném relevantním trhu v oblasti dodávek ID dominantní postavení ve smyslu zákona.

Podle § 9 odst. 3 zákona monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů ani na úkor veřejného zájmu. Zneužitím je zejména: a) přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu, zvláště vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v nápadném nepoměru k poskytovanému protiplnění, b) vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí, c) uplatňování rozdílných podmínek při shodném, či srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni, d) zastavení či omezení výroby, odbytu nebo technického vývoje zboží za účelem získání neoprávněného hospodářského prospěchu na úkor kupujících.

Žalobcovo zneužití dominantního postavení na relevantním trhu v prodeji a skladování inseminačních dávek skotu a provádění inseminačních úkonů skotu vůči účastníkovi trhu Jiřímu Přesličkovi spatřuje žalovaný v tom, že žalobce v období ledna a února 1994 podmiňoval uzavření smlouvy na uskladnění inseminačních dávek skotu určených pro ZD Novosedly uzavřením další smlouvy o počítačovém zpracování dat pro ústřední evidenci za úplatu, tedy vázal souhlas s uzavřením jedné smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana s ním uzavře i jinou smlouvu, v čemž bylo shledáno porušení ustanovení § 9 odst. 3 zákona (uvádí-li žalobce, že žalovaný vyšel z toho, že smlouva o zabezpečení centrální evidence věcně ani podle obchodních zvyklostí s prioritním plněním nesouvisí, tak nic takového v rozhodnutí žalovaného uvedeno není; takto věc posoudil správní orgán I. stupně, jehož rozhodnutí však bylo žalobou napadeným rozhodnutím změněno).

Žalobcova námitka o tom, že v uvedeném případě obě dvě plnění spolu věcně souvisí, neboť bez uzavření smlouvy o skladování ID by smlouva o jejich centrální evidenci postrádala jakýkoliv právní význam, jde zjevně mimo: Jiří Přeslička totiž chtěl uzavřít smlouvu o skladování ID. Námitka by byla namísto tam, pokud by Jiří Přeslička měl zájem na uzavření smlouvy o počítačovém zpracování dat pro ústřední evidenci a nikoliv o uzavření smlouvy o skladování ID - o takový případ však v této věci nejde.

Žalobce obhájí jím zvolený smluvní systém ochranou spotřebitele (chovatele, v jehož prospěch se inseminace skotu provádí). Ani na tuto námitku nemohl soud vejít. Není zřejmé, jak by žalobcem prováděné počítačové zpracování dat pro centrální evidenci mohlo zabránit nekvalitně provedené práci vlastním výkonem činnosti samotného inseminátora (tj. pověřené organizace), třeba i zkreslování údajů v počtu aplikovaných inseminačních dávek, k němuž podle tvrzení žalobce mělo docházet.

Námitka žalobce, že nezákonnost rozhodnutí žalovaného spatřuje i v tom, že odkaz na porušení právní normy (§ 9 odst. 3, písm. b/ zákona) nemá právní opodstatnění, nemá oporu ve spise. Žalovaný opřel své rozhodnutí o § 9 odst. 3 zákona a vysvětlil, že tu jde o příkladný výčet, jak již shora uvedeno.

Žalobce by po Jiřím Přeslíčkovi mohl vyžadovat uzavření smlouvy na počítačové zpracování dat pro ústřední evidenci za úplatu tehdy, pokud by takový postup byl stanoven právním předpisem. Ústřední evidenci jednotlivých druhů hospodářských zvířat, rozsah a podmínky vedení této evidence upravuje vyhláška č. 326/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat. Ustanovení § 3 odst. 1 uvedené vyhlášky stanoví, že ústřední evidenci jednotlivých druhů hospodářských zvířat pro potřeby šlechtění a plemenitby (dále jen „ústřední evidenci“) vedou organizace uvedené v příloze této vyhlášky, ve které se rovněž stanoví závazný rozsah podkladů k evidenci a způsob jejich předávání. Podle přílohy k vyhlášce vede ústřední evidenci pro skot Státní plemenářský podnik, koncern Praha, který stanoví závazné termíny, způsob, místo předávání podkladů k evidenci a jejich opravy. Státní plemenářský podnik Praha ve své zprávě ze dne 15. 3. 1994 mj. uvedl, že pověřená organizace nemusí předávat údaje o inseminaci oprávněné organizaci (žalobci) a může je předávat přímo Agrodatu Benešov.

Proto soud přisvědčil žalovanému v tom, že vazbu uzavření smlouvy na uskladnění ID skotu k uzavření smlouvy na počítačové zpracování dat pro ústřední evidenci za úplatu lze považovat za zneužití dominantního postavení žalobce na relevantním trhu ve smyslu § 9 odst. 3 zákona.

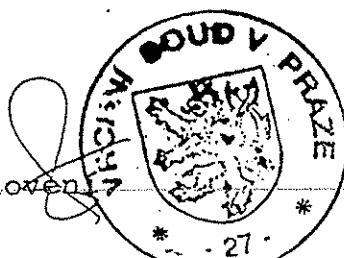
K uložení pokuty došlo podle ustanovení § 14 odst. 4 zákona, podle něhož je ministerstvo oprávněno za porušení ostatních povinností uvedených v zákoně uložit soutěžitelům pokutu až do výše 10 000 000 Kč nebo do výše 10% z čistého obrátu za poslední ukončený kalendářní rok. Zákon nestanoví žádná kritéria pro výši pokuty, která tak je výsledkem volné úvahy správního orgánu; textace předpisu tak neskýtá soudu žádnou oporu pro případné zjištění, že uložení pokuty v té či oné výši byl porušen zákon, pokud ovšem je sankce uložena v mezích tímto zákonem stanovených. V daném případě ostatně byla pokuta uložena na samé dolní hranici sazby (1 %).

Ze všech těchto důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 250j4 odst. 1 o. s. ř.).

Žalobce který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Správnímu úřadu pak právo na náhradu nákladů řízení ze zákona nepřísluší (§ 250k odst. 1 a contr.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Praze 29. ledna 1999

JUDr. Michal Mazanec v.r.
předseda senátu